

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 10. decembar 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 10. decembra 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA PONOVRNO RAZMATRANJE
ODLUKE PRETRESNOG VIJEĆA OD 11. NOVEMBRA 2010.**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti:

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010. godine, podnijetom 1. decembra 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi po njemu sljedeću odluku.

I. Kontekst i argumentacija

1. Dana 11. novembra 2010. godine, Vijeće je donijelo Odluku po Dvadeset drugom, dvadeset četvrtom i dvadeset šestom zahtjevu optuženog u vezi s kršenjem objelodanjivanja, (dalje u tekstu: Odluka), u kojoj je zaključilo da je tužilaštvo prekršilo svoju obavezu objelodanjivanja iz pravila 66(A)(ii) i 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) i naložilo da, između ostalog, "uz izuzetak novog materijala ili materijala koji je tužilaštvo nedavno dobilo, pretrage i objelodanjivanje potencijalno oslobađajućeg materijala na osnovu pravila 68 budu okončani do 17. decembra 2010. godine".¹

2. Tužilaštvo u Zahtjevu traži da Vijeće ponovo razmotri Odluku u pogledu 17. decembra 2010. godine što je određeno kao rok za pretragu i objelodanjivanje potencijalno oslobađajućih materijala na osnovu pravila 68.² Tužilaštvo ističe mjere preduzete kako bi ubrzalo pronalaženje i objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 68, ali tvrdi da neće moći da ispoštuje taj rok.³ Ono tvrdi da bi zadržavanje tog roka bilo "nepravično za tužilaštvo i suprotno interesima pravde".⁴ U prilog ovom argumentu, tužilaštvo navodi da je "određivanje roka predstavljalo nečekivano odstupanje od ustaljene prakse Međunarodnog suda" i ističe da neophodno elektronsko pretraživanje iziskuje mnogo vremena, da optuženi nije na odgovarajući način identifikovao svoje teze

---

¹ Odluka, par. 44.

² Zahtjev, par. 1.

³ Zahtjev, par. 2.

⁴ Zahtjev, par. 2.

odbrane i da tužilaštvo u dobroj vjeri namjerava da ispuni mnogobrojne zahtjeve optuženog na osnovu pravila 66(B).⁵

3. Tužilaštvo tvrdi da trajna obaveza objavljivanja materijala na osnovu pravila 68 ne podliježe konkretnom roku i da zavisi od procjene šta je "izvedivo" u konkretnim okolnostima u vezi s materijalom o kojem je riječ.⁶ Ono navodi mišljenje Žalbenog vijeća koje je zaključilo sljedeće: "Od optužbe se ne može očekivati da objelodani materijal koji – uprkos svim naporima - nije uspjela da pregleda i ocijeni" i da se ovaj princip "primjenjuje ne samo na novodostavljeni materijal kojim raspolaže tužilaštvo, već i na materijale u njegovom posjedu koji moraju biti ocijenjeni u kontekstu svakog pojedinog slučaja"⁷

4. Tužilaštvo tvrdi da je u ovom predmetu postupalo polazeći od shvatanja da je "opšta praksa tužilaštva na suđenjima pred ovim Međunarodnim sudom da svoje objelodanjivanje na osnovu pravila 68 obavlja u kontinuitetu" i da "nije predvidjelo da će Vijeće odrediti jedinstveni rok za objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 68".⁸ Ono navodi da je slijedilo "uobičajenu praksu Međunarodnog suda i pretraživalo zbirke dokaznih predmeta tužilaštva po imenima svjedoka kako bi pronašlo potencijalne materijale na osnovu pravila 68 u vezi s nekim svjedokom na osnovu redoslijeda svjedokovog svjedočenja u datom predmetu".⁹ Osim toga, tužilaštvo navodi da nalog Vijeća da ubrza pretragu predstavlja odstupanje od prijašnje prakse.¹⁰

5. Tužilaštvo takođe navodi koliko vremena, resursa i "tehnoloških teškoća" obuhvata pretraga ogromnog dokaznog materijala i identifikovanje relevantnog i potencijalno oslobađajućeg materijala koji treba objelodaniti optuženom u ovom predmetu.¹¹ Ono navodi da, s obzirom na te teškoće, i činjenicu da je to "složen predmet o rukovodstvu" s "velikim brojem najrazličitijih tekućih pitanja", ono ne može

---

⁵ Zahtjev, par. 2.

⁶ Zahtjev, par. 5.

⁷ Zahtjev, par. 5, gdje se poziva na *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Presuda, 19. april 2004. godine, par. 197.

⁸ Zahtjev, par. 6.

⁹ Zahtjev, par. 7.

¹⁰ Zahtjev, par. 7.

¹¹ Zahtjev, par. 7-10.

garantovati da će te pretrage obuhvatiti baš sve potencijalno oslobađajuće materijale, naročito ne one vezane za pitanja od marginalnog značaja i dokumente od marginalne oslobađajuće vrijednosti".¹²

6. Tužilaštvo traži da Vijeće ponovno razmotri svoju Odluku i odredi nove rokove za okončanje pretrage i objelodanjivanje potencijalno oslobađajućeg materijala na osnovu pravila 68.¹³

7. Dana 7. decembra 2010. godine, optuženi je dostavio Odgovor na Zahtjev tužilaštva za produženje roka na osnovu pravila 68 (dalje u tekstu: Odgovor), u kojem je izjavio da se ne protivi zahtjevu tužilaštva za produženje roka za objelodanjivanje preostalih materijala na osnovu pravila 68 i da bi radije da dobije sve materijale na osnovu pravila 68 na koje ima pravo nego da tužilaštvo provodi nedovoljno detaljne istrage.¹⁴ On ističe da je tužilaštvo trebalo da objelodani sav materijal na osnovu pravila 68 koji posjeduje prije početka suđenja i da tvrdnja da ono pretražuje materijal na osnovu pravila 68 u kontinuitetu, u stvari, predstavlja priznanje sistematskog kršenja pravila 68.¹⁵ On napominje da je Vijeće u više navrata izjavilo da su svi materijali na osnovu pravila 68 koje tužilaštvo posjeduje već trebali biti objelodanjeni.¹⁶ Mada priznaje da se čini da je, praktično gledajući, produženje roka neophodno, optuženi takođe navodi da bi se, kako bi se ublažila šteta koja mu je nanijeta kasnim objelodanjivanjem materijala na osnovu pravila 68, sudski postupak trebao prekinuti nakon okončanja faze predmeta vezane za Sarajevo, do 1. juna 2011. godine.¹⁷ On takođe tvrdi da je svoju odbranu izložio, u konkretnim navodima, prilikom svog uvodnog izlaganja u martu 2010. godine, i da njegovi zahtjevi na osnovu pravila 66(B) ne bi trebali uticati na objelodanjivanje

---

¹² Zahtjev, par. 10.

¹³ Tužilaštvo traži da se rok produži do 31. januara 2011. godine za materijale na osnovu pravila 68 pronađene prilikom pretraga koje su zaključene, ali čiji se rezultati pretraživanja još pregledavaju; do 28. februara 2011. godine za pretrage koje su trenutno u toku; do 18. aprila 2011. godine za pretraživanje svjedoka za svjedoke koje će svjedočiti u bliskoj budućnosti; i do 23. decembra 2010. godine za materijale na osnovu pravila 68 koji su identifikovani iz tekućih i povezanih okončanih predmeta. Zahtjev, par. 20-23.

¹⁴ Odgovor, par. 1-2.

¹⁵ Odgovor, par. 3.

¹⁶ Odgovor, par. 5.

¹⁷ Odgovor, par. 8-9.

materijala na osnovu pravila 68, posebno zato što je najveći dio objelodanjivanja na osnovu pravila 68 trebalo obaviti prije početka suđenja.¹⁸

II. Mjerodavno pravo

8. Standard za ponovno razmatranje neke odluke koji je utvrdilo Žalbeno vijeće glasi: "Veća imaju inherentno diskreciono ovlaštenje da preispituju ranije donete inderlokutorne odluke u izuzetnim slučajevima, 'ako se pokaže očigledna greška u rezonovanju ili ako je to potrebno kako bi se sprečila nepravda'".¹⁹ Prema tome, strana koja podnosi zahtjev dužna je uvjeriti Vijeće da postoji očigledna greška u zaključivanju, odnosno u to da posebne okolnosti opravdavaju ponovno razmatranje kako bi se spriječila nepravda.²⁰

III. Diskusija

9. Svoj Zahjev za ponovno razmatranje Tužilaštvo ne temelji na činjenici da je Vijeće počinilo očiglednu grešku u zaključivanju kada je odredio rok do kog treba okončati identifikovanje i objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 68 koje je u posjedu tužilaštva. Tužilaštvo se u svojoj argumentaciji usredsređuje na drugi dio kriterija za ponovno razmatranje, naime, na navod da je ponovno razmatranje neophodno kako bi se spriječila nepravda. Međutim, ono ne razjašnjava do kakve nepravde bi dovela prvobitna odluka Vijeća, bez ponovnog razmatranja, i svoj zahtjev ograničava na produženje roka koji je odredilo Vijeće. Zbog toga Vijeće ne smatra Zahtjev valjanim

---

¹⁸ Odgovor, par. 14.

¹⁹ Odluka po zahtjevima optuženog za ponovno razmatranje odluka o formalnom primanju na znanje činjenica o kojima je već presuđeno, 14. juni 2010. godine, par. 12, gdje se poziva na *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR108bis.3, povjerljiva Odluka po zahtevu Srbije i Crne Gore za preispitivanje odluke Pretresnog veća od 6. decembra 2005., 6. april 2006. godine, par. 25, fusnota 40 (gdje se citira *Kajelijeli protiv tužioca*, predmet br. ICTR-98-44A-A, Presuda, 23. maj 2005. godine, par. 203-204.); v. takode *Ndindabahizi protiv tužioca*, Odluka po zahtjevu žalioca da se odluka od 4. aprila 2006. godine ponovno razmotri zbog materijalne greške koji je podnijela odbrana, 14. juni 2006. godine, par. 2.

²⁰ *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje, 16. juli 2004. godine, str. 2; v. takode *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po Nikolićevom zahtjevu za preispitivanje i Nalog za izdavanje naloga *subpoena duces tecum*, 2. april 2009. godine, str. 2; Odluka u vezi s ponovnim razmatranjem u predmetu *Prlić*, str. 2-3.

zahtjevom za ponovno razmatranje, već smatra da je to jednostavno zahtjev za produženje roka kako bi se ispunio rok koji je odredilo Vijeće. Vijeće će, stoga, razmotriti da li je tužilaštvo pokazalo da postoji valjan razlog za zatraženo produženje.

10. Objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 68 trajna je obaveza, jednako važna kao što je i obaveza krivičnog gonjenja.²¹ Kako bi ispunilo tu dužnost, tužilaštvo mora neprestano procjenjivati da li su materijali u njegovom posjedu oslobađajući za optuženog i mora ekspeditivno objelodaniti sve takve materijale.²² Od oktobra 2009. godine, Vijeće je u više navrata izdalo uputstvo tužilaštvu da objelodani, što je prije moguće, sve materijale na osnovu pravila 68 koje posjeduje i da ubrza potragu za dodatnim oslobađajućim materijalom koji bi se mogao nalaziti u raznim zbirkama dokaza.²³ Odlukom je jednostavno određen datum do kog taj proces treba biti okončan, budući da je postalo očito da tužilaštvo ne postupa u skladu s ranijim uputstvima Vijeća. To je, djelomično, bio pokušaj da se više ne troši vrijeme na razmatranje zahtjeva optuženog za utvrđivanje kršenja pravila 68 od strane tužilaštva.

11. Bez obzira na internu praksu tužilaštva, pravilo 68 jasno zahtijeva da tužilaštvo "što je prije moguće" objelodani potencijalno oslobađajuće materijale.²⁴ Trajnost obaveze odnosi se samo na činjenicu da nakon dostave novog materijala tužilaštvu, ono mora ocijeniti da li je materijal potencijalno oslobađajući i shodno tome ga objelodaniti. Ova obaveza je trajna i traje i nakon izricanja prvostepene presude u nekom predmetu, kao i tokom žalbenog postupka.²⁵ Time se ne sugeriše da tužilaštvo može odložiti

---

²¹ Odluka po zahtjevu optuženog da se odrede rokovi za objelodanjivanje, 1. oktobar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka o rokovima za objelodanjivanje), par. 19, gdje se poziva na *Tužilac protiv Lukića i drugih*, Odluka po Zahtjevu Milana Lukića da se izuzme svjedočenje zbog neblagovremenog objelodanjivanja, s povjerljivim dodacima A i B, 3. novembar 2008., par. 16; *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. par. 264; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-65-14/2-A, Drugostepena presuda, 17. decembar 2004. par. 183; *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu žalioca za objelodanjivanje na osnovu pravila 68 i Zahtjevu za izdavanje naloga sekretaru da se objelodane određeni materijali, 7. decembar 2004., str. 3.

²² Odluka o rokovima za objelodanjivanje, par. 19.

²³ Odluka o rokovima za objelodanjivanje, par. 20; Odluka po trećem, četvrtom, petom i šestom zahtjevu optuženog da se utvrdi kršenje objelodanjivanja i mjere za njihovo otklanjanje, 20. juli 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka po zahtjevima broj 3-6), par. 25.

²⁴ Odluka po sedamnaestom zahtjevu optuženog da se utvrdi kršenje objelodanjivanje i odrede mjere za njegovo otklanjanje, 29. septembar 2010. godine, par. 14-17.

²⁵ *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. godine, par. 267.

objelodanjivanje takvog materijala kojim već raspolaže, ili identifikovati i objelodanjivati potencijalno oslobađajući materijal "kontinuirano". Prilikom donošenja odluke o tome da li je došlo do kršenja ovog pravila, vijeće će ocijeniti da li je tužilaštvo zaista uložilo dovoljno napora da takav materijal identifikuje i dostavi ga optuženom u razumnom vremenskom roku, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti.

12. Tužilaštvo tvrdi da zbog ogromne količine dokaza, identifikovanje i dostava materijala na osnovu pravila 68 iziskuje mnogo vremena i resursa.²⁶ Ali, ono takođe tvrdi da obim predmeta nema nikakav uticaj na njegov propust da postupi u skladu s obavezama objelodanjivanja.²⁷ Vijeće ponavlja da je postupak trebao zaista početi čim je optuženi prebačen u nadležnost Međunarodnog suda i prvi put se pojavio pred Sudom. Više od godinu dana nakon tog dana, u oktobru 2009. godine, Vijeće je tužilaštvu izdalo uputstvo da ubrza potragu i objelodanjivanje materijala na osnovu pravila 68. Vijeće je već istaklo da je imperativno da tužilaštvo vodi organizovan, efikasan i detaljan sistem pregleda dokumentarnih dokaza kako bi obezbijedilo da sav materijal koji potpada pod različita pravila koja se odnose na objelodanjivanje bude promptno dostavljen optuženom.²⁸ Vijeće ponovo izražava svoju veliku zabrinutost zbog neorganizovanosti i nesistematičnosti pretraga koje se na osnovu pravila 68 vode u ovom predmetu.

13. Tužilaštvo takođe navodi da optuženi nije identifikovao prirodu odbrane u skladu s pravilom 65ter(F), što je doprinijelo tome da tužilaštvo nije bilo u mogućnosti da ispuni rok od 17. decembra 2010. godine. Međutim, pravilo 68 predviđa da tužilaštvo samo ocijeni koji je materijal potencijalno oslobađajući za optuženog i da to uradi već u vrijeme prvog stupanja pred Sud, te da nastavi da to radi redovno, bez obzira na to šta će se ispostaviti kao konačna strategija odbrane optuženog. Stoga, činjenica da optuženi nije jasno iznio prirodu odbrane u svom pretpretresnom podnesku ne bi trebala bitno uticati na mogućnost tužilaštva da identifikuje i objelodanjuje materijal na osnovu pravila 68.

---

²⁶ Zahtjev, par. 8.

²⁷ Zahtjev, par. 15.

²⁸ Odluka po zahtjevima broj 3-6, par. 44.

14. Najzad, Vijeće je ranije izjavilo da uvažava činjenicu da je optuženi svojim brojnim zahtjevima na osnovu pravila 66(B) opteretio tužilaštvo.²⁹ Međutim, obaveza objelodanjivanja potencijalno oslobađajućeg materijala na osnovu pravila 68 u potpunosti je nezavisna od tog tereta.³⁰ Vijeće ne prihvata da ispunjenje zahtjeva optuženog na osnovu pravila 66(B) tužilaštvo oslobađa obaveze da u potpunosti ispuni uslove iz pravila 68.

15. Mada argumenti koje je tužilaštvo iznijelo u prilog svom Zahtjevu nisu uvjerali Vijeće, ono prihvata da tužilaštvo, praktično, neće ispuniti rok od 17. decembra 2010. godine. S obzirom na činjenicu da je rok sam po sebi irelevantan za pitanje da li je došlo do kršenja pravila 68, budući da bi svako objavljivanje materijala na osnovu pravila 68 koji tužilaštvo mjesecima posjeduje vjerovatno, bez obzira na rok, predstavljalo kršenje pravila 68, Vijeće ima namjeru da tužilaštvu odobri izvjesno produženje vremenskog roka. Vijeće će stoga izmijeniti Odluku u smislu da tužilaštvo treba da identifikuje i objelodani optuženom sav materijal obuhvaćen pravilom 68, koji već posjeduje, 18. aprila 2011. godine, ili do tog datuma, uključujući materijal u vezi sa *svim* svjedocima koje tužilaštvo namjerava da pozove, a ne samo onim za koje je planirano da svjedoče "u bliskoj budućnosti". Uprkos tome, tužilaštvo treba da nastavi svoja nastojanja da objelodani materijal na osnovu pravila 68 koji je već pronašlo na osnovu završenih ili tekućih pretraga unutar roka koji je naveden u Zahtjevu, budući da će stvarni datum objelodanjivanja ovog materijala Vijeće uzeti u obzir kad bude razmatralo da li su prekršeni uslovi pravila 68.

16. Nezavisno od ovog novog roka, Vijeće će uzeti u obzir sve zahtjeve optuženog za utvrđivanje kršenja pravila 68 u pogledu materijala koji mu je dostavilo tužilaštvo. Upravo će u kontekstu takvog, odnosno takvih zahtjeva, Vijeće razmotriti da li je potrebno daljnje prekidanje postupka.

---

²⁹ Odluka po zahtjevima optuženog broj 18-21 u vezi s kršenjem objelodanjivanja, 2. novembar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka po zahtjevima broj 18-21), par. 30.

³⁰ Odluka po zahtjevima broj 18-21, par. 30.

IV. Dispozitiv

17. Iz tih razloga, na osnovu pravila 54 Pravilnika, Vijeće ovim:
- a. **ODBIJA** da ponovno razmotri svoju raniju Odluku; i
  - b. **MIJENJA** Odluku u smislu da tužilaštvo treba da identifikuje i objelodani optuženom: (i) materijal na osnovu pravila 68 iz tekućih i povezanih okončanih predmeta koji se odnose na period prije donošenja Odluke, do 23. decembra 2010. godine, (ii) materijale na osnovu pravila 68 pronađene tokom pretraga koje su zaključene, ali čiji se rezultati još uvijek pregledaju, do 31. januara 2011. godine, (iii) materijale na osnovu pravila 68 identifikovane u pretragama koje se "sada provode", do 28. februara 2011. godine, i (iv) materijale na osnovu pravila 68 identifikovane prilikom pretraga u vezi sa svjedocima za sve svjedoke tužilaštva, do 18. aprila 2011. godine.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 10. decembra 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]